

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кер.
в п.ч. року . . . 10 кер.
на чверть року . . . 5 кер.
на місяць . . . 1/70 кер.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 фразків
на п.ч. року . . . 8 рублів
або 18 фразків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми єсть і душу ми виреш: а не возьмеш мплєсть і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділя і руских свят
о 5¹/₂ год. поноудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередіє застережене.—
Рекламации неопечатаніє
вільні від порта.— Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Гроза з далекого Сходу.

(+) Японію вважають якимсь загадочним краєм, чудують ся її населенню, що оно так до всего приміює ся, що з такою скоростю присвоює собі добутки культури і тим способом стала поруч перших великих держав світових. Коли в 1906. р. відкрито там першу промисло-ву виставу, відчували всі побіч зачудованя задля незвичайного розвитку краєвого промислу також якусь тривогу і занепокоєнє. Вистава виявила іменню, що супроти старих культурних держав виступає на взаводи край, котрого промислова сила розширюваня стісняє і завалює торговиці старого і нового світа. Вправді на сій виставі виступали численні японські фірми народні яко посередниці європейських і американських витворів, але явило ся багато інших фірм, які спромогли ся виставити свої рідні витвори японського промислу, зовсім рівновартні чужим витворам і виконані в яванських заводах народними робітниками під управою японських інженерів і техніків. Вислів про «жовту небезпечність» виконаний свого часу з огляду на Японію, набрав тоді грізного значіння.

Знаючи, що остерігали перед сею небезпечністю, могли звернути бачність на те, що промисл і торгівля Японців осягнули нечуваний у всесвітній історії зріст. Коли в 1868 японська торгівля загранична осягнула висоту 65,615.000 корон, зросла та квота в 1906 року на 2.173,756.000 корон, з чого половина припадає на вивіз. Торговля Японців опанувала також Хіни і Корею, хоч Японці як раз найбільші перепони зустрічали у племенно споріднених. Емануїл Сотер оповіщує в грудневім випуску Musée Social цікаву розвідку про розвиток торгівлі і промислу і наводить на доказ неприхильности Хінців для витворів японського промислу цікаві вельми подробиці. Він оповідає, що англійський великий торговець, котрий хотів у Хінах продавати вовняні вироби європейського походження, укладав свої товари в коробках з японського ляку. На причуд ся проба, якою они думали підлестити ся національним почуванням Хінців, остала без успіха. Хінці навіть не дивили ся на сі товари, а не то щоб купували, так що купці були приневолені заступити сі японські коробки звичайними обгортками з написами «Made in England». А що тепер повело ся Японцям за 2 мільярди продати товарів до Хін і Кореї в останнім році, може

послужити доказом незвичайної зручності і справности японських купців і витворців. Японський промисл загрожує не лише вивозови старих промислових держав на далекім Сході, але вдирає ся в області, котрі можна би було уважати неприступними для него. Сотер в згаданім Музею подає, що одно французьке промислове підприємство оснувало філію в Японії, котра спроваджує сирі плоди і машини з Франції, а промислові вироби висилає до Англії. Мимо значних перевозових видатків є виріб в Японії далеко дешевший як у Франції і тому японська філія може іти скорше на заводи в Англії, як французька головна фабрика.

Дивну прояву, що молодий японський промисл може що до многих витворів видержувати промислове навазаводництво з Європою і Америкою, можна собі пояснити легко, нагоди зважимо обставини, серед яких Японці витворюють свої вироби. У великім промислі японським було в р. 1904 занятих 318.200 женщин (між тими 34.000 позвише 14 літ) а лише 207.800 мужчин. Ще більше переважує число женщин в дрібнім промислі, в котрім було в тім самім році занятих 598.000 женщин, а 23.000 мужчин. Сі відносини поясняють ся з одного боку низкою платою японського промислу, а з другого боку вказує на те, що роботодавці можуть зовсім необмежено розпоряджувати своїми робітниками. Японська женщина не лише в робітничім стані, але й в усіх верствах суспільности є еством, для котрого приказ і повага чоловіка є найвищим законом. Їх вихованє причиняє ся до того, що они бачать в чоловіці пана, проти котрого не можна повставати ані єму опирати ся. У фабриці слухає она приказу надзорця так само, як і начального урядника. Она трудить ся пильно, не жалуючись на нічо, хоч робочий час є необмежений, плата низка, а місце призначене для праці невідповідне і нездорове. А так само не опирає ся она тому, що ві дїтий забирають уже в шестім році житя до небезпечних навіть робіт і що они при тім як н. пр. при виробі сїрників западають на здоровлю.

Побіч податливости женьських сил робочих в Японії відіграє важну ролю також надмірність людських сил робочих, споводована незвичайним зростом японського населеня, серед котрого надмірність породів є безприкладно висока, а окрім того спричинено се також наглим переходом від ручної до машинової роботи. Законної охорони робітників у Японії нема. Вправді в 1898. р. внесено в парламенті соціально-політичну предлогу, одна-

че не ухвалено її і доси. Тимто зміст робітничих умов лишений зовсім довільности і ддятого стає можливим, накидати робітникам найтруднійші услівя праці і зобовязувати робітників на цілу чергу літ, коли тимчасом роботодавець має свободну руку, відправити робітника кожного часу. В Японії нема обмеженя дневного робочого часу, ані постанов що до перерви робочої, ані що до днів відпочинку, що до місцевостий праці і дитячої роботи. Хоч пожива є дорога, а ціни ідуть бистро в гору, плата остає низка. Пересічний дневний заробок японського робітника дорослого не виносить навіть у великім промислі більше понад корону а в численних промислових заводах спадає навіть позвише корони. Робітницї у фабриках сїрників заробляють денно 17 сотиків, за кольорованє 500 карток з видами, яке може лише дуже справна робітниця виконати, може заробити 50 сотиків. Ще гірші плати дають в дрібнім і домашнім промислі, бо там є найбільше зависимий робітник від роботодавця.

Робітничій платі і робітничим обставинам відповідає цілий прожиток японського робітника. Робітничі мешканя се плетені повітки з бамбусу, а вікна і двері навіть на зиму зроблені з рижового паперу, в хаті нема ніякого наряду. Люди працюють, їдять і сплять на землі. Живлять ся рижом, а до того деколи споживають кусник риби, рідко коли кусник мяса. Пють чай, але в останних часах дістала ся там і горівка. В дрібних промислах і домашних місце роботи є заравом і мешканєм, де варять і сплять без ріжниць пола.

Як бачимо з сего, промисл японський опертий на нездорових і непевних підвалинах. Звичайно здібність, пильність і спосібність до образования японського купця і промисловця має великий вплив на розвиток промислу. Але навазаводництво обусловлене передовсім японськими робітничими обставинами, котрі довше не зможуть удержати ся. З приходом культури також робітник буде мати більше потреб і не можна буде довше єго так використовувати. Познаки того, що робітники тамошні не хотять давати себе так використовувати, проявляють ся уже заставою робіт, робітничими ворохобнями і в змаганях до організації, які правительство спинює вельми рішучо. Колиж японський робітник здобуде услівя, які панують в інших промислових державах, тоді жовта небезпечність не буде такою грізною для Європи і Америки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парлям. комісія чеського народного клубу відбула в середу важну нараду що до становища, яке сей клуб має в дальшій сесії держ. ради заняті супроти правительства. Окрім політичного положення чеського народу ще й розлад в чеськім таборі не може остати без впливу на відносини чеських парламентарних сторонництв. Вжеж відносини ті зовсім не можна назвати відрадними, коли чеські сторонництва, котрі себе побороють взаємно на ножі і вступають до соймового виборчого руху з окликом опозиції, а у Відні ідуть разом і піддержують правительство, хоч оно з чеських домагань доси нічого не сповнило і не заявило чим небудь прихильности чеському народови о його права.

Нема отже сумніву, що язикове питане і справа другого чеського університету виступить тепер знов на дневній черзі. Очевидно ся нарада відносила ся також до становища, яке чеські послы мають займати в бюджет комісії. Справою язикового питання занимала ся в понеділок також чеська народна рада в Празі, а в тій нараді мали також участь міністри Пращек і Фідлер. Правительству будуть отже на основі тих нарад подані конкретні домаганя.

Хорватські члени угорської делегації виїхали до Відня, щоби взяти участь в нарадах делегацій, а в комісії для заграничних справ думають також вивести хорватське питане.

Вже майже напевно збере ся сліду юча сесія делегації в маю в Будапешті. Новий закон військовий майже виготовлений в усіх подробицях і буде в маю рівночасно предложений обоим парламентам.

Заграниця.

Канцлер Біллов іде до Каносси! Він заявив вправді дописувателеви «Petit Parisien», що не має ані нагоди, ані охоти до уступлення, позаяк теперішнє положенє вельми трудне і не позваляє опускати рук. Отже позаяк канцлер думає остати, буде приневолений зближити ся до центра. Фінансове положенє Німеччини стало таке трудне, що правительство буде приневолене перевести податкову реформу таку, що підвисить податки! Не остає отже правительству нічого иншого, як звернутися до центра, де ще може найти найбільше прихильних тим замірам послів, іменно для спиритусового монополю, що до котрого не може числити на лібералів і вольнодумців.

Демонстрації за загальним правом виборчим до пруского сойму знов повторили ся минулої суботи в Берліні. На півторатисячнім вічу промовляла агітаторка Кляра Цеткін, а багато сотень людей не могло дотиснути ся до переповненої салі. Около 5000 із сеї товпи пішли після віча, співаючи марсиліанку, до міста, а нечисленна поліція не могла розігнати сего походу, поки не явили ся нові відділи поліції.

З урядових кругів російських заперечують про союз, який мав би бути заключений між Росією і америк. З'єдиненими Державами.

„Галицько-русске“ землячки в Петербурзі¹⁾.

Ось швидко мине вже 5 років (15 грудня 1902—15 груд. 1907 р.) як в Петербурзі існує „Галицько-русске Благотворительное Общество“, яке ставить своєю метою „оказывать всякаго рода нравственную и матеріальную поддержку русскимъ галичанамъ“, як сказано в його статуті. Ну, і що з того? — спитає читач; — нехай собі існує на здоровля, яке нам до його діло, най собі помагає бідним „русскимъ галичанамъ“, така вже се теплична квітка, що без запомоги кишені „зарубежныхъ“ земляків данноб уже завяла з усякими „Галичанинами“, „Матицями“, ріжними „русскими клубами“ та иншими екзотичними рослинами на галицькому ґрунті. Існують же товариства, які покровительствуютъ „борзосовому“ польованю, чомуж не можуть бути товариства для покровительства „русскимъ патриотамъ в Галичині! Так то оно так, але колиб справді річ ішла про запомогу, то миб сього добродійного товариства і не зачіпалиб ні злим ні добрим словом, алеж про запомоги та всякаго рода грошові справи рада товариства якось мало говорить і в своїх справозданях, ніби соромлячись говорити за таку дурницю, як гроші, а здебільшого вихваляють ся она чимсь иншим, про що пише она і в справозданях і в спеціальних брошурах; проте саме виключно говорить ся і на зборах товариства, одним словом „щось инше“, а не запомога русскимъ галичанам, становить мету товариства, як кажуть, *raison d'être* його існування. Се „щось“ єсть — боротьба з українством, і не стільки в зарубижній Русі, як тут у нас, в Росії. Товариство систематично веде пропаганду в петербурських урядових сферах, невинно проповідує на своїх зборах про український сепаратизм, про українську небезпеку і т. инше. Через те ми не можемо проминути мовчки роботу сих добродіїв, що так безкористо роблять нам рекламу у високих петербурських сферах і хочемо трошки розказати про них нашим читачам.

Нехай ся наша статейка буде ювілейним привитанєм товариству, аджеж напевно будуть його витати в день ювілею так поважні особи, як о. І. Кронштадтський, митрополіти й архисреї, Софія Андреевна Леонтьева-Левіцка, професор Т. Флоринський, редактор „Галичанина“ (тепер посол од „русскаго населенія“ Галичинин) Марков, — які витали відкриті товариства і були обібрані, певно, за великі заслуги перед Галичиною, почесними членами товариства. Нехай прозвучить у сьому пишному хорі і наш скромний голос, адже як-не-як і ми для галицьких земляків не чужі люди..

І так засновалось собі в кінці 1902 року в Петербурзі „Галицько русское общество“. Зібрали ся на його відкритє самі дуки й пани вельможні; сам тов. прокурор св. синоду Саблер приєлав привіт а на молебні відомий о. Григорий Петров сказав промову (доречі — о. Григорий — теплий приятель українства, згадав він і нас у своїй брошурі „Люди — братя“ приблизно такими словами, як говорить про нас другий наш старий випробований домашний приятель — проф. Флоринський); промова була дуже гарна й чула, тільки не знаємо, чи доречі сказано її на відкриті такого товариства, як наше „Галицько-русске“; о. Григорий казав таке: „всі народи мають натуральне бажанє зберегти свою самобутність; они — те саме, що краски на палітрі великого художника — Бога, мають свій блиск, свою краску; народ — се струна, яка бренть своїм звуком. Хто обривав сю струну, хто силоміць зтирає краски на божій палі-

трі, той робить велике злочинство, духовне убийство; колиж струна губить свою звучність сама своїми лінощами, недбалством, тратить свою самобутність, самостійність, тоді країна сама робить злочинство, робить своє духовне самоубийство. Справа національної культури, самобутній розвиток нації, є справа загальнолюдска...“²⁾. Мабуть фундатори товариства розуміли сю промову навідворіть, бо з перших же кроків своїх показали, що найбільше коле їм очі самобутність українського народу, його національне відродженє, бо проти українства молоде товариство звернуло всі свої сили і воює з ним і досі, як показало недавно зібране товариства 20 листопада, про яке телеграфував у „Радю“ наш петербурский коресподент і докладну реляцію котрого умістило „Новое Время“. Але про се засіданє скажемо далі.

Товариство обібрало головою відомого українофоба А. Будиловича, того самого Будиловича, про котрого Драгоманов ще в своїй „Громаді“ писав, що він наче та інституточка, — „кофушка“³⁾, яка, розсердившись на кого, кричить: „не балакайте до мене, я вас не бачу!“ — не добачує Українців навіть на своїй етнографічній карті Славянщини. Почесними членами зразу обібрали двох митрополитів, трьох архисреїв, Івана Кронштадтського, одного губернатора, К. Побідоносцева, Вол. Саблера і двох професорів: Філевича й Флоринського. Все люди, як бачимо, поважні, а останні двох навіть великі знавці й прихильники українства.

З початку 1903 року почали відбуватись засіданя товариства. На першому з них голова товариства сказав промову, яка послужила наче програмою діяльності товариства. Промова вказувала на велику небезпеку, що загрожує рускому единству од українського сепаратизму і закликала — *caveant consules* — боротись з ним. Українство в Галичині представлєне було в промові, як результат польско-австрійської інтриги, а вже про те, звідки взялись наші „доморощеннє сепаратисти“, вчений оратор на сей раз не доглунавсь, сказав тільки просто, що Українцям замайнудось з „других у місті стати першими на селі“. Ото й вся гезеза. Та проте українство — річ страшна, і пан професор почав „провидіти“ й пророкувати: „для початку (одділення себ то України од Росії) ведеть ся пронаганда за допущенє „малорускої мови“ до нижчих та середних шкіл; потім виникне питанє про її допущенє на деякі катедри київського, харківського й одеського університетів, по аналогії з тим, що вже є в університетах львівському й черновецькому; згодом по всіх тих університетах постарались би замінити утравкізм панованє „малорускої мови“, для розвитку якої, заснують ся там і особливі академії наук, на зразок наукового товариства імени Шевченка у Львові, що вже готуєть ся до сієї ролі“. Як бачимо, дещо з пророковань пана Будиловича вже й збулось, хоч Росія од того і не розвалилась. Щоб налякати більше своїх слухачів перспективою небезпеки од української мови по школах і од українських академій, промовець ужив *ultima ratio*: нагадав, що під час розривів у полтавській та харківській губерніях захоплено було агітаційні брошури „вѣроятно львовскаго и черновецкаго тисненія...“ На прикінці д. Будилович закликав „єднатись в групки для боротьби з українством біля цевтра — галицько-русскаго товариства.

(Дальше буде).

¹⁾ Подаємо за київскою „Радю“ сю цікаву статю, котра лише піддержує і доповняє виводи статі п. Ол. Барвіньского, оповіщену

недавно в № 10 Tagblattu, яку ми також назвали перекладом. *Ред. Русл.*

²) „Галицько-руське благодетельное общество въ С.-Петербурѣ“. СПб., 1903, ст. 7.

³) Кофушками звали тих, що ще в приготувальній клясї вчилися і в кофейній краски платю ходили.

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

VIII.

Львів, 27. (н. ст.) квітня 1860.

Високоповажаний Добродію, Ветеране словесного нашого життя!

Мило було мені дізнатись, що Ваша високоповажана Дружина, Ганна Барвінок, влюбила собі мою драму „Гальшка Острозька“. Також наші Галичане сказали мені спасибі за сей словесний твір, бо й на сцені ставить ся „Гальшка“ з уподобою. Також врадів я, що Ви, достойний наш Ветеране, бережливо студіювали мій коментарій до „Слова о полку Игоревѣ“. Я гадав що моя праця займає тільки фільольога, а от-се й гісторик не гордував моім виданням. ба, він подає мені деякі цінні свої замітки. Найпаче зацікавило мене се, що між народом чуто у Вас глагол „шереширити“!

Ви довідуєте ся про змагання товариства Шевченкового. На Ваше питанне відповідаю Вам ось що: Хоч Українці подали першу, доволі значну поміч на заснуванє друкарні, то все таки до недавнього часу фінансовий стан друкарні був невідрадний, бо треба було постаратись о всякі наряди друкарські та й закупити і напугити рух літературний ще другу машину

Але тепер новий енергічний виділ сею товариства позбув ся довгів, із-за чого тепер зможе він осущити висші цілі товариства, се-б-то видавати річний альманах літературний на дорогу правильного розвитку.

Наші Святоюрці існують тепер тільки по імени. Нема вже давних Куземських, Маліновських, котрі були типами справдішніх „святоюрців“. Між теперішніми крилошанами немає ніякої солідарності, а священики на провінції полілились на народівців і на руссофілів.

Пишете мені, високоповажаний Добродію, щоб я Вам прислав що печатаного про сучасну історію боротьби по-за прірвою галицько-руської усобиці. Я радо вволив би Вашу волю, тільки не можу із сих слів дізнатись, якої властиво печатаной книжки Вам треба. Прошу мені про се написати

Спасибі Вам, що хочете мені дещо написати про Рудченків, Мирного й Білика. Ізвольте мене оповістити чи оповідання „Пан Комарчук“, надруковане у Львівській „Правді“ 1870 р. під псевдонімом Данила Медовника, є твором Мирного? Ви будете се найлучше знати, бо про Вас загадує редакция „Правды“, яко про світоча, що вказав тому авторови стежку до правдивої освіти

Кажуть також, що Мирний написав „Подоріжжє од Полтави до Гадячого“ („Правда“ 1874) и оповідання „Пятниця“ („Правда“, 1874). Че се правда?

Високоповажану паню Ганну Барвінок прошу від мене оповістити, що рукопись „Починочок“ є справді у професора Шухевича, та що він подекуди вже сею рукописью похищував ся.

Ви, високоповажаний Добродію, бажаєте довідатись, чи є въ мене сім'я. Отже мило мій заявити Вам, що в мене є пятеро діточок, чотири дочки й один син. Дві дочки старші вже замужні й мають уже свої діточки, а дві дівують дома. Син скінчив правді є тепер судовиком. Спасибі за Вашу память і добре серце.

У нас ві Львові тепер тривога в ожиданю робітничої маніфестації в день 1. (н. ст.) мая.

Не так робітників боять ся тут, як зволочи, що швидко ся по городі без роботи... Тяжкого лихолітя доживийсь ми!

Бувайте здорові, наш Патріярше, wraz з достойним своїм подружем!

Справдішній Ваш прихильник

Омельян Огоновський

Подвале, 9.

P. S.

Саме нині дістав я від проф. Шухевича збірник Ваших поезій. Ви все ще поет! Гарно, батечку, гарно! Дві з них надруковано вже в „Союзі“, альманаху студентів університетских в Чернівцях. Інші буде можно помістити в „Зорі“.

В горі листу дописав Куліш чорнилом: „Крадіж и львівцям здаєцца нормальним пробуваннем на сьвіті“.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Атаназія; римо-кат.: Петра з Нолі. — В суботу: руско-кат.: Макарія Єгипетск.; римо-кат.: Ігнатія Єл.

— **До ювілею М. Заньковецкої.** Київська „Рада“ помістила з нагоди ювілею 25-літної діяльності на сцені М. Заньковецкої дві статі, з яких одна написана д. Л. Старицькою-Черняхівською подає історію 25 років сценічної діяльності п-ї Заньковецкої. До тексту долучено три фотографічні знімки ювілятки.

— **Осторога.** Серед сільського населення ширить ся чутка, що всі фабрики в Зєдинених Державах північної Америки, замкнені з причини теперішньої злої ситуації торговельної, будуть за кілька місяців знов в повнім руху і що в наслідок того покаже ся в тім краю небавом знов велика потреба заграничних робітників. Дося нема зовсім запоруки, що вісти є правдиві, після всякої імовірности розпускають їх товариства корабельні та їх агенти в цілі оживленя зменшеного руху еміграційного до Зєдинених Держав північної Америки. В дійсности є там відносини все ще такі, що все ще треба конче відраджувати еміграцію до Зєдинених Держав.

— **Українське представленє у війську.** До нашої редакції — пише „Рада“ — надіслав з Полтавщини цікавий лист, з якого шановні читачі можуть бачити, що та іскра самосвідомости Українця, як певної національної одиниці, що змалку, замолоду ще, дякуючи тій чи иншій добрій нагоді, западе в душу, — вже ніколи не потахає, не загашує ся навіть під салдацкою шинелею. Добродію, який прислав нам сей лист, розповідав про свого земляка, вихованця звичайної церковно-парохіальної школи, що є салдатом в місті Серпухові, московської губернії, зоставав ся щирим Українцем, не „штокаючи“ безпутя, розбуджений замолоду читанєм українських книжок. Автор листу зазначає, що із его села в Полтавщині пішов молодий парубок до війська і служав при артилерії в Серпухові коло Москви яко підофіцер. По 2½ роках перший раз загостив він на сьвята до рідного села і розповідав ось що: Торік розговорив ся він із своїм офіцером настоятелем Г-госом. Той став его розпитувати про се, про те, — про домашні обставини, хто він, відкіля і т. ин. Розказуючи про себе, М. (земляк салдат) згадав про мене й розповів ему про той випадок, як до мене приїздив мій колишній ротний командир в гостину і ему на пошану ми впорядили в школі вокально-літературний вечір, в якому брав участь і М. (Се було ще 1904. року) і той командир аж заплакав, коли одна дівчинка-школярка з великим чутєм й тямом прочитала „Тарасову Ніч“, а хор проспівав: „Заповіт“, „Гамалію“, „Садок вишневий“ то що. Почесний гість був родом з України, і запевняє, що він ніколи й ні за

що не повірив би, що в простій шкільці та ще хуторянській можна було таке побачити і позути. Оповіданє М. так зацікарило офіцера, що він запитав, чи може він тепер проспівати або прочитати щось „по-малоруски“. М. не тільки сказав так, а й додав, що в него є книжка українська, подарована ему, як він ще був школярем і приніс її офіцерови. Се був старий „Кобзарь“. Розбалакались іще. Як офіцер запитав, чи є ще Українці в їх дивізії, то М. сказав, що багато є его земляків з Полтавщини, Херківщини та з инших місцевостей України. А в одній з них батерії є салдат-Українець, який розуміє сїви і може кермувати хором. Наслідком сего стало те, що д. Г-гос вистарав ся у команд. батерії, а той у команд. бригади о дозвіл урядити український спектакль і концерт. Вибрали артистів, склали хор (з „п'бсенниковъ“). Усіх учасників начальство увільнило від прав на якийсь час, а в день спектакля-концерта і усю 1-у дивізію, з якої набрано всіх артистів то що. Виставляли „Назара Стодолю“ та „Бувальщину“; жіночі ролі виконували теж салдати. Співали „Реве та стогне Дніпро“, „Ой по горі, по горі“ і ще ин. Спектакль відбув ся в касарні. Були й „вольні“ (як зовуть салдати всіх невоєнних), платачи 50 коп. І був такий натовп, що давали вже по 3 карб., та не було білетів: були офіцери з родинами і два генерали (саме старий бригадн. ген. здавав бригаду другому генералу). Плєскали й викликали виконавців без кінця... Публика була вдоволенна страшенно, а що до самих виконавців, то—як казав М.— „вони землі під собою не чули й були захоплені тільки одною думкою: щоб виконати свої ролі як найкрасше“.—Часто воно так буває, що чуже серце швидко зрозуміє чуже горе, анж „рідні“ землячки... — додає „Рада“ від себе.

— **Весняні дні.** Останні дні, колиб се не був січень а бодай марець, можнаб назвати весняними. Під подувом полуднево-західного вітру сніги почали ся топити а замість снігу падав дощ. Нинішній день випавді з приморвоком але за те погідний і соняшний, на причуд гарний.

— **Київська громад. бібліотека** прислала нам до помещеня отсю просьбу: Зважаючи на те, що Київ центр і осередок українського духовного і культурного життя „Київська громадська бібліотека“, ідучи на зустріч жаданям українських читачів і бажаючи задовольнити їх потреби, поставила своєю метою відкрити з початку 1908 року „Український Одділ“, де повинні бути українські книжки, газети, журнали і инші виданя, з особним українським каталогом. З свого боку бібліотека уже зробила заходи придбати, о скільки дозволили матеріальні кошти, певну кількість книжок і „Український Одділ“ почне функціонувати з середини січня 1908 року. Але, щоб як найкрасше справдити свій замір, „Київська громадська бібліотека“ звертає ся з прошенем до всіх українських письменників, редакторів, видавців, книгарів і всіх прихильників, кому дороги інтереси української літератури і українського культурного життя, підтримати і допомогти як найповнійше зорганізувати „Український Одділ“ своєю працею і ласкавою участю і не відмовити, коли є змога, подарувати і прислати свої твори і виданя, а також з початку 1908 року часописі — газети і журнали, по спроможі, gratis. Всім тим, хто ласкаво згодить ся допомогти упорядковувати „Український Одділ“, завдалегідь складаємо щире сердечну подяку. Керманіч „Українського Одділа“: *Ол. Коваленко.*

— **Спис виборців.** Львівський магістрат оповіщує, що вже готовий спис осіб, управнених до вибору громадских радних з виборчого тіла міста Львова. Сю листу може кождей терглянути в президіяльнім бюрі магістрату що дня від год. 9. рано до 1. по полудни. Рекламції против того спису можна вносити від 29. січня до 5. лютого включно, до властивої комісії, котра буде їх полагоджувати до 24. годни. Против ухвали комісії прислугує право відклику до президії намісництва.

— **Добрий зиск.** В минулім році переїхало

через океан з Європи і до Європи 2,000.000 подорожних; число то є більше о 300.000 чим минулого року. Приймім, що переїзд коштував одного пасажера 25 доларів, то дохід ріжних корабельних ліній виносив 50 мільонів доларів, но позаяк переїзд коштує пересічно 50 дол., отже дохід компаній корабельних виносив 100 мільонів доларів за сам перевіз пасажирів.—От як заробляють ся мільони.

— **Смерть від електричної струї.** З Гамбурга доносять, що перебуваючий там др. Шмід з Токіо, який приїхав до Німеччини з японськими студентами інженерії оглядати фабрики, при звиджуваню електричного заведення приступив за близько до одной з батарей електричних і ударений струєю згинув на місці.

— **Шкаралупу з яєць у нас викидає ся на сьміте, а в Англії мають з неї великий хосен.** Який? Домашні звіврята потребують до доброго росту також багато вапна, а власне шкаралупа се в переважній часті—вапно. Отже в Англії скувують єї, мелють у мликах або товчуть в мотірах на муку і так подають коням, коровам, навіть курам, від чого вони правлять ся.

— **Найгірше жити безженним в Корей.** Безженних називають в Корей „ятів“, що більш менше має значіне слова „дівчина“. Безженний після повятя Корейця не може мати права до назви „чоловік“, він лише „ятів.“ Рівнож безженний не має жадної почести а навіть найменший дїтвак може єго обидити; суд лише в виїмкових випадках бере безженних в оборону.

— **Оригінальне повідомленє про вінчанє.** При такім сьвятї як вінчанє люди старають ся бути веселими. Одна з пар звінчаних оноді у Львові повідомила своїх кривних ось яким письмом: „Михайло і Марія з Ч. Б-ї, перший в 53. весні свого старокавалерства, друга в 32. весні старопаньства, добровільно, з великою радостію змінили вільний стан на супружї кайдани. Похоронне торжество дотеперішого їх стану підбуло ся о 7. годинї рано 28. січня 1908 р. в парохіяльнім костелї св. Анни у Львові“.

— **Дрїбні вісти.** Вінчанє п. Евстахія Гордїчука, укїнченого богослова з пою Зофією, дочкою о. Еміліяна і Людмили з Лукашевичів Соневицьких, відбуде ся дня 4. лютого в Скопівцї (зел. ст. Хлібичин лісний). — Добра Лопатин в брїдскім повіті купив від Влад. гр. Млодецького гр. Стан. Вісявський за 1,600.000 корон.

Оповідки.

— **Вечір авторів, заходом „Молодої Музи“** при участі запрошених осіб відбуде ся в понедїлок 3. лютого в салї „Яд Харувім“. Білети продають ся в книгарні Н. Т. ім. Шевченка. З авторів приймуть участь в вечерї пп. Бірчак, Карманський, Ленкий, Луцкий, Пачовский, Рудницький, Твердохлїб, Хоткевич, Чарнецький, Яцків. Крім того будуть відчитані поезії Олеса і Філяньського, а також відіграні композиції Людкевича.

— **З Надвірної.** Дня 2. лютого с. р. о год. пів до 8. вечером відбуде ся в ратушеві салї в Надвірні аматорске представленє: „Боз цвите“, ком. в 1 дїї Пшвильського, „Настоящі“, комедия в 1 дїї О. Бобикевича.

— **З Болехова.** „Сокіл“ устроєє в недїлю, дня 2. лютого с. р. аматорску виставу народної штуки „Не ходи Грицію на вечерницї“, М. Старицького. По представленю відбудуть ся вечерницї з танцями

— **Іменована.** Президія галицької краввої дирекції скарбу іменовала податковими управителями в IX. кл. раагї отсїх податкових офіціялів: Юл. Скроботовича, Едм. Райхерта, Едв. Степкевича, Ів. Ричака, Ів. Хмеляжа, Володис. Табенцького, Альф. Геллера, Миколу Колянковського, Юл. Пелера, Густ. Мазура, Мих. Пикоша, Мар. Антоша, Йос. Куманецкого, Мих. Славинського, Каз. Гербста, Кам. Опольського, Вас. Гаврилова, Ант. Підфиліпського, Март. Буяка, Фел. Банася, Льва Ломея, Як. Криницького, Мавр. Райха, Альб. Гохгавса, Люд. Завдлевського, Жвгм. Блоцького, Фран. Сьвенховича, Войт. Мрозка, Сем. Гоцького, Стеф. Вітковського, Юл. Пасїчницького, Фил. Раковського, Мартина Базяка, Йос. Кнапчика, Йос. Найдалу, Як. Тутая, Як. Ключека, Волод. Єха,

Мих. Барановича, Володим. Іляевича, Вильг. Гендля, Конст. Кумора, Йос. Подвишинського, Франц. Датку, Мар. Монастерського і Альфр. Монсеу'ого.

Наука, штука і література.

— **Нова опера Зигфрида Вагнера,** сина Рїхарда В., п. з. „Sternengebort“ була виставлена оноді перший раз в міскім театрі в Гамбурзі. На представленє приїхало багато визначних осіб з артистичного сьвіта. Публика, спершу рівродушна, аж при кінці штуки попала в захват і грїмко оплескувала композитора і артистів.

Телеграми

з дня 30. січня.

Відень. На вчерашнім засїданю бюджетової комісії налати послів промовляв при позиції статусу ради міністрів також пос. Романчук. Бєсїдник обговорював інституцію т. зв. міністрів-земляків, представив єї історичний розвиток і жадав або єї знесеня, або дальшого єї розвитку в тім напрямї, аби побіч міністра-земляка Поляків, який супротив міністрів чеського і німецького називає ся „міністер для Галичини“, утворено також уряд міністра-земляка Русинів, бо Русини що до числа столять на рівні з Поляками. Дальше жадав реформи бюра кореспонденційного, яке зі шкодою для Русинів подає односторонні а часом прямо неправдивї вісти. Також домагав ся покликани руских урядників до центральних властей, рівного трактованя руских горожан з польськими в Галичинї, а вкінці заявив ся за автономією народів. Супротив автономії народностей, говорив бєсїдник, не належить стояти на скептичнім ставовиску, бо і інші справи, що до переведеня яких була мала надїя і які видавались в Австрії неможливими, як прим. управильненє урядничої платні, вже здійснено.

Відень. Презес австрійської делегації, провідники поодиноких комісій і президент кабінету бар. Бек відбули вчера нараду, на якій порішено, аби засїдання комісій відбували ся в будучім тижни що дня.

Відень. W. Allg. Ztg. доносять з Петербурга, що стан здоровя царидї є небезпечний. Она терпить на привиди і не хоче вїхати анї до Італїї анї на Крим, аби відпочати.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і караґра — ріг ул. Сикстусскої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 29. січня: Кипрїян Малис, Підгайці; др. Андрій Чайковський, Бережани; Ольга Лїнїнська, Сокаль; о. Николай Кравців, Боратин; Павло Орши, Збутин; Іван Левкович, Порхова; о. Порфїрій Ступницький, Товмач; Лука Нестор, Ремизівцї; Михайло Славницький, Підволочиска; Петро Рождественский, Росія.

Інтелїгентна панночка Русинка

з бюровою практикою глядає посади бюрової; прийме також місце в торгівлі. Зголошена до Адміністрації „Руслана“ під буквами М. М. (3—3)

200 корон місячно

може легко кождий заробити. Подробїці даром і оплатно на зголошеня через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кїлїньського 1. (5—9)

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum
в пасажі Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.
Щоденно о год. 8. вечер представленє. В недїлі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр
Евген Турбацкий

Львів, ул. Пенарсна ч. 43.
поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д. (23—?)

Товариство взаїмних обезпечень
„Дністер“
у Львові, при улицї Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпеченя будинків, вських річий домашних і господарских, збіна і пашї на случай шкїд заповідяних через пожар. Оплата премїї мала, а к ристь для погорівших велика.
Шноди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При опїні шкїд будвають запрошенї 2 господарї селяни з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшодовань в сумї сїм і пів мільона корон.
Зиск по скінченїм році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпеченї члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премїї.
Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, і т. д. приймають полїсн „Дністра“ при удїлюваню позички.
Житєві обезпеченя приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провізію від таких обезпечень відступає „Дністер“ на добродїїні ціли.
Полсненя до обезпечень удїляє Дирекція або агенти
Агенції „Дністра“ находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить виший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о удїленє агенції. До тепер дістали агенти 969 507 К провізїї.
Фонди Товариства 31/12 1906:
Фонд резервовий K 846.189 20
„ резерви премїї „ 550.110—
„ на звороти „ 16.110—
„ на ріжницю курсів „ 29.866-35
„ резерви спеціальної „ 31.040 73
„ емерит. урядників „ 185.810 21
пінні фонди заосмотреня „ 25.000—

Селяне! асекуруйте ся від шкїд огневих!

Контора вимїни
ц. к. уприв. галицького акційного
БАНКУ
Гіпотечного
поручає
яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4 1/2% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміювані
4% листи Товариства кредитового земского
4 1/2% листи Банку кравового
4% листи Банку кравового
5% облігації комунальнї Банку кравового
4% позичку кравву
4% облігації провінаційні і всїлякі ренти державні
Тї напери продаємо і купуємо по найточнїйшїм курсї деннім.

